

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm I. Cùm in cunctis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

us, prout *exc. 2. dist. 63.* colligitur; tractatus enim præcedit, hæc autem sequuntur, quare si ex statuto, vel mandato aliquis ad tractatum admitti debeat, hinc tamen consequens non est, quod vocem decisivam, aut suffragium quoque habere debeat. Circa *Gl. finale* dicendum, quod Laici potestate præditi, Concilii interesse possint, tanquam testes, patroni, ac defensores, non item, ut ipsas controversias

fidei, aliæque Ecclesiastica negotia tractent, multò minus decidant *argum. c. 2. dist. 63. & notavit Joann. And. hic in fine c.* atque tradit *S. Ambrosius lib. 5. epistolâ 32. ad Valentinianum Augustum.* Agnovit Gratianus imperator in epistola lecta in Aquilienſi Concilio. Theodosius, & Valentinianus junior in epistola ad Concilium Ephesinum. Nam Laici Ecclesiastica negotia tractare non debent *c. 2. de judicijs.*

TITULUS XI.

DE HIS, QUÆ FIUNT A MAIORE PARTE CAPITULI.

Postquam dictum fuit de negotijs Ecclesiæ, quod à Prælato cum Capituli consilio, & in quibusdam casibus cum consensu ejusdem tractari debeant, sequitur, ut de ijs jam negotijs, quæ propriè ad Capitulum spectant, agatur.

CAPITVLVM I.

Cùm in cunctis.

PARAPHRASIS.

Quandoquidem ratio dicit in cunctis Ecclesijs id, quod pluribus, & sanioribus Fratribus visum fuerit, sine cunctatione observandum esse, idè grave, & dignum reprehensione est, quod in aliquibus Ecclesijs interdum pauci non tam ex ratione, quàm propriâ voluntate Ecclesiasticam ordinationem impediunt, & procedere non permittunt, quare in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. *c. 16.* decretum fuit, ut nisi pauciores, & inferiores rationabiliter aliquid objecerint, atque ostenderit contrarium, id quod à majore, & saniore parte Capituli statutum fuerit, remotâ appellatione

semper prævaleat, & effectum suum consequatur. Neque constitutioni isti obstare debet, si quispiam ad Ecclesiæ suæ consuetudinem conservandam se juramento astrictum proponat, cum non juramenta, sed potius perjuriam dicenda sint, quæ contra Ecclesiæ utilitatem, & SS. Patrum instituta tendunt; si quis autem talem consuetudinem, quæ nec ratione juvatur, nec sacris Canonibus congruit, jurare præsumperit, à perceptione Corporis Domini, donec dignam egerit penitentiam, alienus maneat.

SUMMARIUM.

1. Quod major parti, vocem decisivam habenti, in Capitulo congregatorum placeat, executioni mandandum est, appellacione remotâ.
2. Absentes à loco vocari ordinariò, aut expectari non debent.
3. Nisi negotium arduum esset, aut tendens in præjudicium absentium.
4. Auditur tamen minor pars contradicens, si major pars irrationabiliter conclusit aliquid, aut in damnum Ecclesiæ.

Ec 3

3. Nov

5. Non obstante juramento de servandis statutis, aut consuetudinibus.

Notandum primò. In Capitulo, seu Collegio, quod pluribus seu majori parti congregatorum, atque vocem decisivam habentium visum fuerit, id legitime ordinatum censi debet, atque executioni, remota appellacione, mandandum. Dummodo etiam sit pars sanior, id enim præsumitur, nisi pars minor, vel etiam unicus objecerit, atque ostenderit, irrationabiliter decretum esse.

Pro pleniore intellectu adverte primò. Necessè non esse, ut pars major omnium, v. g. Canonicorum consentiat decreto, sed congregatorum, seu presentium in Capitulo, dummodo duæ partes eorum, qui adesse possunt, ac volunt, congregatæ sint secundum sententiam communiorum Doctorum; nam duæ partes Ordinis in urbe positi totum Ordinem repræsentant, ait *Gl. in L. planè 4. v. duæ partes ff. quod cuiusque universitatis & c. argum. ejusdem L. & L. precedentis, atque Glossa marginalis super eadem L. planè*: major pars presentium, & consentientium sufficit, ut universitas consensisse censeatur.

2. Notandum secundò. Absentes à civitate, vel loco vocari, aut expectari ordinariè non debent secundum *Gl. receptam in c. 2. v. ipsorum de testibus in 6.* ubi ait, id esse speciale in electione, quòd etiam absentes, si commodè vocari possint, vocandi sint *c.*

3. **quia propter 42. de electione.** Limitatur primò. Nisi negotium arduum, seu magni momenti sit, sicuti *Abbas hic* admonet *n. 15.* & ex communi tradit *Gl. marginalis in c. 2.* Limitatur secundò. Nisi id, quod decernendum est, tendere possit in singulare præjudicium absentium, prout *Gl. hic* observavit, *v. constitutum argum. c. cum omnis*, ubi videri potest *Felinus & Gl. ibid. v. constitutum.* Ubi rectissime tradit, si quid decernendum sit, quod tendat in præjudicium singulorum, sive, si agatur de juribus non universitatis, sed singulorum proprijs, non sufficere consensum partis

majoris, sed necesse esse, ut omnes consentiant *argum. L. per fundum 11. ff. de servitutibus rusticorum prædiorum.*

Notandum tertio. Siquidem à majori parte irrationabiliter, aut in damnum Ecclesiæ decretum sit, alij pauciores, minores, aut etiam unicus contradicere potest, & se opponere. Ita *argumento hujus tenoris* notavit *G. recepta in c. Nicæna 12. dist. 14.* quòd unus potest contradicere toti universitati, si habet rationabilem causam, & *Gl. marginalis ibidem*, quòd unicus Canonici potest se opponere pro defensione Ecclesiæ suæ. Neque necesse est in hoc casu appellare, cum contradicens nihilominus querelam ad Superiorem deferre possit; quia enim non versatur in causa judiciali, decretum non transit in rem judicatam, prout hic *Abbas* notavit *n. 13. argum. c. constitutioni 8. juncta G. v. gravarum. de appellacionibus in 6.* Quam ob rem nihil obstat tali appellacione non tantum licitum capitularibus, sed etiam consultum, ut ad executionem procedat, prout hic ex communi tradit *Joann. And. n. 2.* postea vero si appellatio justa cognoscatur, revocabitur, quod actum fuit, prout hic de omni etia judiciali appellacione bene explicat *Inno. n. 2.* Nihilominus utile est, appellare ob plures effectus, de quibus *Joann. And. lib. 2. & Abbas n. 13.* potissimum verò, quia inferior ordinarius de causa cognoscere, sine immiscere se non poterit, si ad Superiorem provocatum sit. teste *Innoc. hic n. 1. And. n. 2.* Sin autem appellatum non sit, tunc Collegium quatenus jurisdictione prædium est in singulos, vel immediatus Superior tota via cogere potest reluctantem ad obediendum decreto, seu ordinationi, quæ communi, seu plurium consensu facta est, prout *Innoc. hic docet n. 3.* Præterquam, si excipiat, & probare velit irrationabilitatem, aut Ecclesiæ damnum, aut proprii juris præjudicium.

Corollarium. Egregiè hic tradit *Inno. n. 4.* & refert *And. n. 4.* approbat *Abbas n. 13.* quòd quilibet capitularis contradice-

ne debet, his, quæ malè fiunt, aut decernuntur à Capitulo: alioquin si taceat, consentire censetur, & cum alijs reus esse. Ratio est, quia tacens consentire censetur, si contradictione suâ possit impedire, & ratione muneris quis debeat, propterea quod sit pars, & confors Capituli, ideòque quæ à Capitulo aguntur, etiam aliquo modo ad ipsùm pertineant. Hoc etiam docui *lib. 1. tra. 2. c. 3. n. 3. §. 2.* Id verò discrimen esse ait Innoc. quod si aliquid in damnum Ecclesiæ, vel singulorum decretum sit, capitularis appellare possit ad Superiorem; sin autem in damnum injustum personæ tertie privatæ, appellationi locus non sit, cum nihil interfit appellantis. Verùm in hoc casu capitulares evangelicè denuntiari possunt.

Coroll. secundum. Juramentum de servandis statutis, aut consuetudinibus non debet extendi ad ea, quæ Ecclesiæ damnosa, & SS. Patrum Canonibus reprobata sunt, cujusmodi censetur tale statutum, aut consuetudo, ut non valeat, quod decretum est, nisi omnes consentiant, cum per hoc facultas ordinandi, quæ justa, & utilia sunt, præpediatur, atque quilibet Ecclesiæ commoda impedire possit.

Hinc generalem regulam colligit hic Abbas n. 9. quod nullum juramentum tendens contra utilitatem Ecclesiæ obligat, imò verò perjurium censetur, sicuti hic dicitur: sedque notandum esse rectoribus civitatum dicit, qui jurate solent statuta, in quibus aliqua continentur adversus Ecclesiasticam libertatem; Regibus quoque, Episcopis, alijsve Prælati, si in capitulatione sua jurarint illicita, impossibilia, vel adversaria canonibus, aut libertati Ecclesiasticæ. Prout habetur *in c. 1. de jurejurando in o.* Ratio dari debet, quia juramentum circa materiam juris intelligitur secundum terminos juris, uti docui *lib. 4. tra. 3. c. 9. n. 2.* cum igitur consuetudo Ecclesiæ damnosa, aut sacris Canonibus reprobata de jure non subsistat, sequitur, neque juramentum de ea observanda subsi-

stere. His adde doctrinam Joann. And. hic n. 7. cui consentit Gl. c. in his disp. 11. Communiter tenetur, inquit Andreas, quod juramentum, quo singulares è Collegio jurarunt, servare statuta, non impedit, quò minus ea collegialiter tolli possint; arctat enim juramentum singulares, quamdiu sunt statuta, & sic servat totus orbis. Et postea: sicuti juramentum de obediendo Prælato non obligat, sublato eo, sic nec juramentum de obediendo statuto obligat, sublato illo.

CAPITULUM II. Quæsitiv.

PARAPHRASIS.

Claremonensis Episcopus retulit ad Cælestinum III. quod interdum aliqui ex Canonicis, etiam minimis, Ecclesiam suam absque aliorum Canonicorum, ipsiusque Episcopi assensu, interdicto subijciant, eò quod pensio Ecclesiæ debita soluta non sit, aut Clericus, vel paracianus aliquis deliquerit. Ad id respondet Papa, interdictum tale servandum non esse, sed nec universim loquendo, interdictum locale, ob quod Ecclesia silere debeat, ferendum esse, nisi gravis excessus fuerit, atque Episcopus & Capitulum consensum dederint; alioquin si quis deliquerit, is ipse Ecclesiasticæ coercitioni subijciatur, cum pœnæ auctores suos tenere debeant, nec pœna sit ulterius protrahenda, quam delictum fuerit in excedens repertum.

SUMMARIUM.

1. Alijs majores inter Canonicos censentur, qui atate, scientiâ, morum gravitate, ac officijs præcedunt alios.
2. Interdictum locale, quando, & quomodo ferri possit?
3. Quomodo pœna delicti non afficiat, nisi delinquentes?

NOTandum primò. Inter Canonicos, qui atate, scientiâ, morum gravitate, officijs ac dignitate præcedunt, alijs majores cen-